

TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI HOẠT ĐỘNG TÌNH NGUYỆN Ở VIỆT NAM

THS AN ĐÌNH DOANH*

Trong những năm qua, hoạt động tình nguyện (HĐTĐN) ở Việt Nam đã thu hút đông đảo thanh niên và các tầng lớp nhân dân tham gia. Hình thức HĐTĐN rất đa dạng, phong phú hướng tới mục tiêu tham gia phát triển kinh tế - xã hội, giải quyết những việc khó, việc cấp bách đang đặt ra ở cộng đồng. HĐTĐN đã trở thành nét văn hoá của người Việt Nam, được xã hội ghi nhận và tôn vinh.

Hiện nay, khái niệm HĐTĐN có nhiều cách hiểu khác nhau. Theo Đại từ điển tiếng Việt, tình nguyện là *“tự mình muốn, không ai bắt buộc”*¹; theo tính chất của hoạt động tình nguyện: *“Hoạt động tình nguyện là hành động giúp đỡ vì lợi ích của người khác”*². Qua khảo sát của Tổ chức tình nguyện Liên hợp quốc tại Việt Nam vừa qua cho thấy, có 90% trong số 1.234 người được phỏng vấn trả lời câu hỏi: Hoạt động tình nguyện có thể thực hiện ở bất cứ độ tuổi nào? Và có 91% trong số đó đồng ý với quan điểm không coi sự đền ơn là động cơ chính của HĐTĐN. Do vậy, cho đến nay, vẫn chưa có một khái niệm thống nhất về HĐTĐN, nhưng sự đóng góp của HĐTĐN cho phát triển của xã hội là đáng kể, ngày càng được quan tâm thừa nhận rộng rãi hơn.

Trong những năm gần đây, HĐTĐN ở Việt Nam đã phát triển khá tích cực, đem lại lợi ích to lớn về kinh tế - xã hội cho sự phát triển của đất nước, nhất là HĐTĐN của thanh niên do Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tổ chức. Chỉ tính riêng trong hai năm (năm 2009 và 2010), thông qua Trung ương

Đoàn, đã có 15 triệu lượt thanh niên, học sinh, sinh viên tham gia HĐTĐN; hỗ trợ, giúp đỡ gần 38 triệu lượt người, vận động đóng góp trên 250 tỉ đồng và gần 5 triệu ngày công giúp đỡ những người dân có hoàn cảnh khó khăn. Bên cạnh đó, những HĐTĐN như giúp những thanh niên, thiếu niên mắc các tệ nạn xã hội thay đổi lối sống và hoà nhập cộng đồng; phòng, chống thiên tai dịch bệnh, bảo vệ môi trường sinh thái; hỗ trợ tìm kiếm việc làm cho thanh niên; hoạt động Uống nước nhớ nguồn, Tri ân các anh hùng liệt sĩ, Bà mẹ Việt Nam Anh hùng... tạo nhiều dấu ấn xã hội sâu sắc, khẳng định vai trò của HĐTĐN trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

HĐTĐN hiện nay không chỉ đơn thuần là việc mang vật chất đi phân phát mà bản thân mỗi tình nguyện viên phải đến với cộng đồng bằng trái tim và tấm lòng của chính mình. Đó là một góc nhìn mới mẻ của HĐTĐN ngày nay. Quá trình thực hiện mục tiêu Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2010-2020 sẽ tạo ra những cơ hội lớn cho HĐTĐN. Đặc biệt, Chương trình hỗ trợ giảm nghèo nhanh và bền vững cho 62 huyện nghèo, Chương trình phát triển kinh tế - xã hội khu vực biên giới, hải đảo, Chương trình trồng mới 5 triệu ha rừng, các dự án trọng điểm quốc gia và của địa phương... sẽ là môi trường tốt thúc đẩy HĐTĐN. Bên cạnh đó, những vấn đề như: phòng ngừa thảm hoạ thiên tai; giảm thiểu

* Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh.

khoảng cách giàu - nghèo giữa các vùng nông thôn và thành thị; hoạt động hỗ trợ thanh niên cai nghiện ma túy, tệ nạn xã hội tái hoà nhập cộng đồng là cơ hội cho sự phát triển của HĐTN ở Việt Nam.

Thách thức lớn nhất của HĐTN hiện nay là được tổ chức thực hiện trong bối cảnh nền kinh tế nước ta đang được hoàn thiện theo cơ chế thị trường định hướng XHCN. Vấn đề lợi nhuận, lợi ích của cá nhân trở thành lực cản lớn cho HĐTN. Mặt khác, trong quá trình tổ chức HĐTN đã và đang đặt ra một số vấn đề cần quan tâm giải quyết, đó là việc đảm bảo an toàn cho sức khoẻ và tính mạng của tình nguyện viên, nhất là ở những địa bàn khó khăn, đặc thù; trang bị ban đầu và hỗ trợ để nâng cao hiệu quả HĐTN; trong đó, có chính sách hỗ trợ khi thanh niên hoàn thành nhiệm vụ tình nguyện trở về địa phương...

Để giải quyết căn bản những vấn đề đặt ra trên đây, chúng ta cần có những giải pháp đồng bộ, quyết liệt; trong đó, việc tăng cường quản lý nhà nước đối với HĐTN ở Việt Nam là rất quan trọng và cấp thiết. Cụ thể là:

Thứ nhất, cần nâng cao năng lực quản lý HĐTN và quản lý tình nguyện viên; tạo cơ hội để những người có nhu cầu HĐTN đến được địa chỉ mà mình mong muốn. Hiện nay, nhu cầu tình nguyện của thanh niên và người dân là rất lớn, tuy số lượng tình nguyện viên tham gia các tổ chức tình nguyện còn hạn chế. Trên thực tế, nhiều địa bàn rất cần được tiếp nhận tình nguyện viên về tham gia phát triển kinh tế - xã hội, nhưng hiện đang xảy ra tình trạng, có nơi cần tình nguyện thì không biết cách để có được tình nguyện viên hay những người có nhu cầu tình nguyện lại không biết kết nối với nơi có nhu cầu HĐTN. Do vậy, cần thành lập một tổ chức có chức năng, nhiệm vụ điều phối HĐTN (có thể áp dụng mô hình Trung tâm Thông tin nguồn lực tình nguyện của một số nước trong khu vực) ở phạm vi quốc gia để phản ánh nhu cầu tình nguyện của các lực lượng, các chương

trình và nhu cầu đón nhận HĐTN của các cộng đồng dân cư. Trung tâm này, chắc chắn trở thành mạng xã hội để các đối tượng tình nguyện cùng chia sẻ ý tưởng và kinh nghiệm HĐTN.

Hiện nay, HĐTN không chỉ do Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên mà còn có tổ chức khác trong nước và nước ngoài, doanh nghiệp, kể cả cá nhân đứng ra tổ chức. Do vậy, cần tăng cường quản lý để vừa đảm bảo sự phát triển đúng hướng của phong trào tình nguyện, vừa tránh để các đội tình nguyện, tình nguyện viên bị kẻ xấu lợi dụng.

Thứ hai, HĐTN phát triển thành một phong trào bền vững, ngoài việc nâng cao năng lực của tình nguyện viên cần nêu rõ yếu tố lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức và cơ chế phối hợp hoạt động. Đây là những vấn đề liên quan chặt chẽ đến đội ngũ cán bộ làm công tác tình nguyện. Cán bộ HĐTN phải là người có nhiệt huyết, sáng tạo, có kinh nghiệm thực tế từ phong trào tình nguyện, có tư duy mới, cách làm mới, đảm bảo các HĐTN được tổ chức an toàn và hiệu quả. Đồng thời, cần tăng cường cơ chế phối hợp giữa các cơ quan chính phủ, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân trong các lĩnh vực phát triển, đặc biệt những lĩnh vực có nhu cầu về tài chính và nhân lực.

Bên cạnh vấn đề tập huấn kỹ năng cho tình nguyện viên, vấn đề tập huấn công tác quản lý HĐTN cho các tổ chức và đơn vị tiếp nhận tình nguyện là cần thiết. Có khoảng cách rất lớn giữa số lượng tình nguyện viên có kỹ năng tốt và các cơ hội tình nguyện phù hợp mặc dù các cộng đồng dân cư có nhu cầu rất cao. Vấn đề này sẽ được giải quyết khi tăng cường thông tin về HĐTN và nhu cầu tình nguyện của từng lĩnh vực trong đời sống kinh tế - xã hội.

Thứ ba, cần đa dạng phương thức tổ chức HĐTN và thu hút đông đảo tình nguyện viên tham gia HĐTN trên cả ở bề rộng và chiều sâu nhằm mở ra phong trào (Xem tiếp trang 83).

cho việc điều chỉnh địa giới hành chính khi có chủ trương của UBND thành phố.

- Triển khai việc ứng dụng công nghệ thông tin phục vụ quản lý nhà nước và công tác CCHC của huyện; bồi dưỡng nâng cao trình độ cán bộ về ứng dụng công nghệ thông tin trong giải quyết TTHC, mở chuyên mục CCHC trên hệ thống phát thanh của huyện và xã, thị trấn. Duy trì hoạt động của đường dây nóng và hộp thư góp ý để nhân dân góp ý về công tác CCHC.

- Từng bước hiện đại hoá cơ sở vật chất cho bộ phận "Một cửa" của huyện và các

xã, thị trấn đảm bảo điều kiện làm việc cho cán bộ, công chức và tạo điều kiện thuận lợi cho công dân, tổ chức.

- Tăng cường thanh tra, kiểm tra đặc biệt là thanh tra công vụ đối với các cơ quan đơn vị, cán bộ, công chức. Thực hiện kiểm tra định kì, đột xuất việc triển khai thực hiện công tác CCHC ở các xã, thị trấn, các cơ quan hiệp quản.

- Tranh thủ sự chỉ đạo của thành phố và chủ động, tích cực phối hợp với Sở Nội vụ, các cơ quan liên quan tháo gỡ vướng mắc, bất cập trong thực hiện CCHC □

TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC...

(Tiếp theo trang 64)

tình nguyện trên nhiều đối tượng thanh niên, phụ nữ, người già, học sinh, công chức, viên chức, công nhân lao động... để tạo thành phong trào rộng lớn, thu hút được các nguồn lực xã hội, các tổ chức phi chính phủ tham gia hỗ trợ HDTN.

Trong nội dung hợp tác quốc tế về vấn đề tình nguyện, vấn đề nhận thức của tình nguyện viên, HDTN và các tổ chức xã hội của Việt Nam với các tổ chức quốc tế có những khoảng cách trong nhận thức và phương thức hoạt động. Hoạt động hợp tác về tình nguyện quốc tế sẽ giúp cho Việt Nam chia sẻ những thông tin, kinh nghiệm trong quá trình HDTN. Do đó, cần tiếp nhận và phát huy hiệu quả các tình nguyện viên quốc tế đến Việt Nam, qua hoạt động này, Việt Nam có thể tổ chức các nhóm tình nguyện viên tham gia tình nguyện tại các nước trong khu vực và thế giới.

Thứ tư, cần tạo hành lang pháp lý cho HDTN ở Việt Nam để những người có tinh thần tình nguyện có điều kiện đóng góp tích cực, tự giác vào sự phát triển của đất nước. Nhà nước cần sớm ban hành chính

sách HDTN cho những người đến tình nguyện ở vùng sâu, vùng xa, tham gia giáo dục và hỗ trợ những người mắc bệnh xã hội, cai nghiện ma tuý thông qua chương trình tái hoà nhập cộng đồng, tham gia giải quyết việc làm cho thanh niên.

Để HDTN đạt được hiệu quả thiết thực, cần có sự chuẩn bị cả về tinh thần và vật chất. Nói cách khác, cần phải có những chính sách đãi ngộ thoả đáng đối với những đóng góp tích cực và hiệu quả của tình nguyện viên. Ngoài ra, yếu tố cổ vũ, động viên của Nhà nước, của các tổ chức và xã hội là điều kiện cần thiết cho HDTN phát triển. Khi có một chính sách phù hợp sẽ góp phần xây dựng, nuôi dưỡng và phát triển tinh thần và lối sống tình nguyện trong cộng đồng, bồi đắp tinh thần tình nguyện trở thành chuẩn mực văn hoá mới của con người Việt Nam □

1. Đại từ điển tiếng Việt, NXB Văn hoá - Thông tin, năm 1999, tr 1.649.

2. Báo cáo của Tổ chức tình nguyện Liên hợp quốc về hoạt động tình nguyện ở Việt Nam, năm 2010.